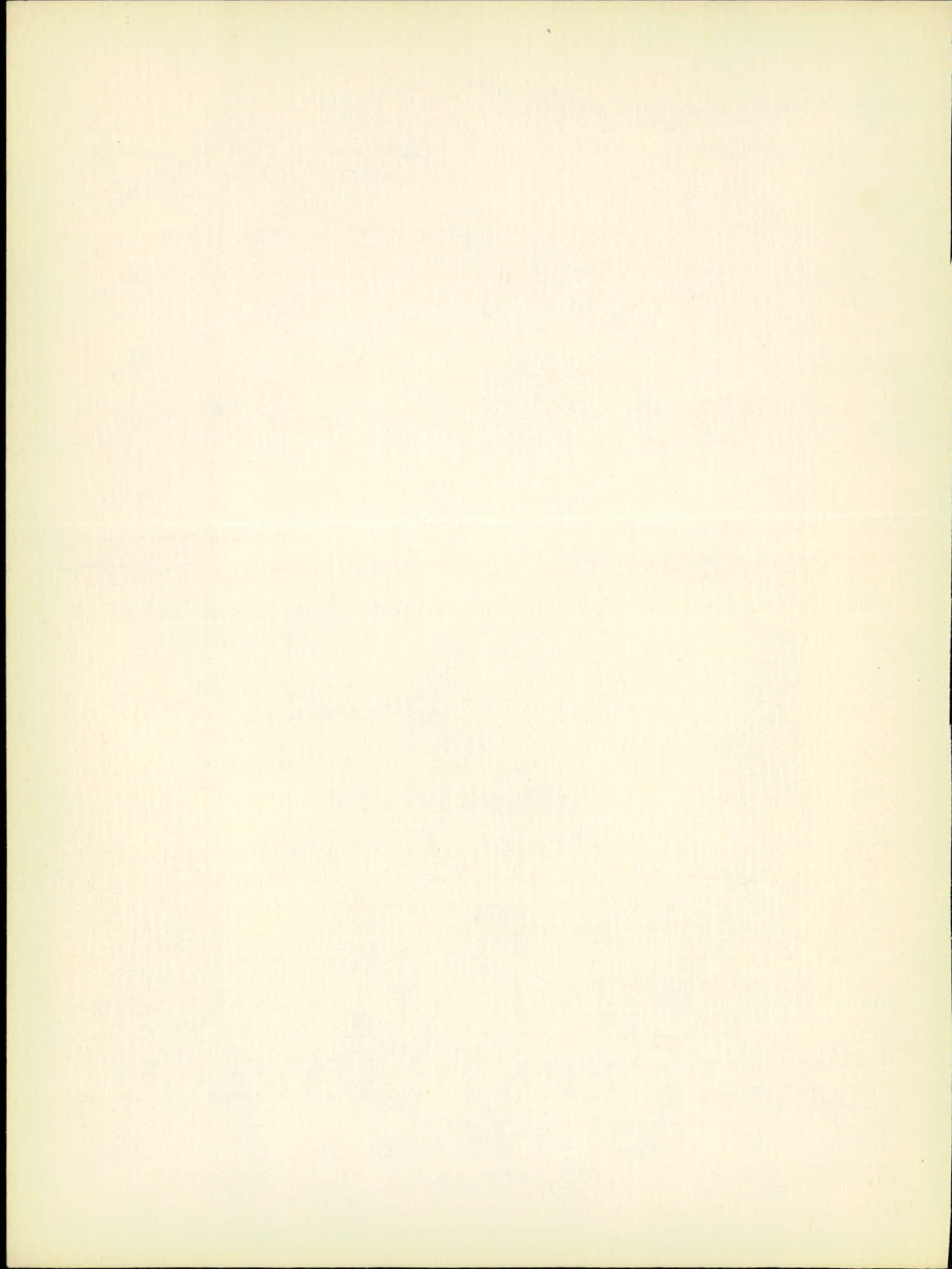

17^E BIJLAGE.

CENTRAAL MUSEUM

**VERSLAG VAN DE
GEMEENTE UTRECHT
OVER 1947**

Ambtenaren. De conservator K. G. Boon, die tot dusver door zijn Personeel. werkzaamheden aan de „Stichting Nederlandsch Kunstbezit” slechts voor de helft van het aantal wekelijkse werkuren aan het museum verbonden was, kwam per 1 April in volledige dienst; hem werd echter op zijn verzoek per 1 Augustus eervol ontslag verleend wegens benoeming elders. In zijn plaats kwam op die datum drs. J. P. W. Philipsen als conservator in dienst. Daar de adjunct-commies mej. J. P. Frijlink wegens ziekte sedert 3 Maart geen dienst meer kon doen, werd ten behoeve van de administratie op 23 Juni als tweede schrijfster aangesteld mej. J. de Groot. Aan mej. Frijlink werd op 1 Januari 1948 om gezondheidsredenen eervol ontslag verleend; mej. de Groot volgde haar op. Voor het wederinrichten na de oorlog van de historische afdeling en het bijwerken van de catalogus van het Historisch Museum der stad Utrecht werd op 13 Januari als assistent aangesteld J. Th. W. Payens; na 15 Juli deelde hij het assistentschap met A. J. Hoeffelman, die om gezondheidsredenen verzocht had, slechts halve werkdagen dienst te doen.

Werklieden. De suppoosten M. v. d. Peppel en N. de Ruiter kwamen resp. 1 Januari en 8 April in vaste, D. A. de Fluiter op 8 April van op arbeidsovereenkomst in tijdelijke dienst. J. Helmans nam ontslag op 19 April, in zijn plaats werd aangesteld in tijdelijke dienst W. Menthen, sedert 28 Juli 1946 bewaker.

Hulpsuppoosten voor de Zaterdagmiddag en Zon- en feestdagen: H. Hessel, sedert 22 Juni 1946 in dienst, nam ontslag 11 October; in zijn plaats kwam I. A. van Beek, die wegens verandering van betrekking 30 November weder vertrok. Aangesteld werden voorts: A. F. M. Brokcx per 20 April; W. Klaasen per 12 April, wegens ongeschiktheid 4 October weder ontslagen; in zijn plaats benoemd H. Verwey per 11 October; M. P. van der Pluym en J. H. Stoopendaal per 25 December. De bewaker A. Westendorp vertrok 31 Januari

*Aan Heren
Burgemeester en Wethouders
van Utrecht.*

wegens tewerkstelling bij het Gemeentelijk Huisvestingsbureau; deze post werd niet meer vervuld.

Gebouwen.

Het herstel van het museumgebouw na de oorlog werd geleidelijk aan voortgezet; de slechte toestand der dakgoten, waardoor lekkages en overstromingen herhaaldelijk voorkwamen, werd verbeterd. Ook dit jaar kon nog steeds geen timmermans- en schilderswerkplaats ten behoeve van een aantal der suppoosten worden ingericht, daar de achter het museum gelegen kazernegebouwen wél aan de Gemeente werden overgedragen, maar nog niet vrijgekomen waren van de aldaar opgeslagen N.S.B.-goederen. De centrale verwarming heeft ook de afgelopen winter weer veel onderhouds- en reparatiekosten veroorzaakt; de ketels, die berekend zijn op een gebruik van 25 jaren, worden reeds sedert 1921 gestookt met alle gevolgen van dien. Zij moesten thans wegens lekken geheel uit elkaar gehaald worden. Het is de hoogste tijd, dat ook in het Centraal Museum, in de conciergewoning en de voor uitbreiding van het museum in gebruik te nemen daarachter gelegen gebouwen, de verwarming op het P.E.G.U.S.-verwarmingsnet wordt aangesloten, waartoe reeds op 10 Augustus 1946 een voorstel aan Burgemeester en Wethouders werd gedaan. In November werden de negen tentoonstellingszalen onderhanden genomen: de eikenhouten lambrisomlijsting werd verwijderd, terwijl de wanden geheel in lichte tint werden gesausd, waardoor een veel fraaier, rustiger en bruikbaar geheel werd verkregen. Ten behoeve van de dienst werd tweedehands een handwagen gekocht en werd een nieuwe boen-stofzuigermachine aangeschaft. Wegens kolengebrek moest het museum van 17 Februari tot 5 April gesloten worden.

Brandblusmiddelen.

Alle brandblusmiddelen werden geregeld nagezien. In October werden drie nieuwe brandslangen geleverd.

De toestand der verzamelingen is niet onbevredigend. Nog steeds wordt geleidelijk aan de schade hersteld aan meubelen en schilderijen, die door het veelvuldige transport tijdens de oorlog naar de schuilkelders en het verblijf aldaar is ontstaan. De suppoost-meubelmaker kon verschillende kleinere meubelen onder handen nemen, doch door zijn totaal onvoldoende werkplaats in de verwarmingskelder is het nog steeds niet mogelijk geweest enige kasten, die dringend reparatie behoeven, te herstellen. Hiermede moet worden gewacht tot de werkplaatsen op de zolders der cavaleriestallen zijn ingericht. Door de heer Schuuring, restaurateur van schilderijen voor het museum, werden de navolgende schilderijen hersteld: P. Saenredam, Interieur van de Janskerk, schoongemaakt, overschilderingen verwijderd, bijgewerkt en gevernist; J. D. de Heem, Vruchtenguirlande, schoongemaakt, nagedonkerde retouches verwijderd, beschadigingen bijgewerkt en gevernist; voorts ter plaatse verschillende schilderijen aangespannen, beschadigingen bijgewerkt en gevernist. Kleine reparaties aan kunstvoorwerpen werden als gewoonlijk zorgvuldig door het personeel verricht.

Materiële toestand der verzamelingen.

Als laatste deel van de tijdens de oorlog opgeborgen museum-inhoud werd in het begin van 1947 de omvangrijke historische verzameling opnieuw geordend en gecontroleerd en kon op 15 Mei het Historisch Museum der stad weder voor het publiek worden opengesteld; hiermede werd de periode van extra maatregelen en werkzaamheden in verband met de oorlogsjaren afgesloten. Aan de toegewijde en zorgvuldige arbeid van de assistent J. Th. W. Payens is het te danken, dat dit omvangrijke werk in enige maanden is voltooid.

Werkzaamheden.

Het overbrengen van de verzameling van het Aartsbisschoppelijk Museum naar de lokalen van het Catharijne-Convent aan de Lange Nieuwstraat, waardoor zowel deze vereniging als het Stedelijk Museum een ruimere behuizing voor beider kunstschaten zou krijgen, heeft ook dit jaar nog steeds niet zijn beslag gekregen. Het in

gereedheid brengen van het Catharijne-Convent om aan de kunstschatten van genoemd museum een waardige omgeving en behuizing te verschaffen, waarbij zich nog allerlei problemen voordoen, die een overeenkomst tussen Burgemeester en Wethouders en het bestuur van het Aartsbisshoppelijk Museum in de weg staan, maken het zelfs niet waarschijnlijk, dat in 1948 de definitieve plannen zullen kunnen worden uitgevoerd.

Ook in het afgelopen jaar werd wederom van Mei tot November een opeenvolgende reeks van tentoonstellingen gehouden in een tiental museumzalen, waardoor de kernverzameling van de afdelingen Oude kunstnijverheid en Moderne kunst in de kelders moest worden opgeborgen. Het behoeft geen betoog, dat deze toestand langzamerhand onhoudbaar wordt. Ongetwijfeld is het een zeer verheugend feit een zo duidelijk groeiende belangstelling van een groot publiek voor het museum en de tentoonstellingen te kunnen vaststellen en moet men aan dit verlangen van duizenden naar ontwikkeling en medeleven met de Nederlandse cultuur tegemoet komen, doch dan moet het museum ook voldoende ruimte kunnen beschikbaar stellen om tentoonstellingen te houden. Het in uitzicht gestelde gebruik van het achter het museum gelegen stalgebouw zal in de toekomst slechts voor kleinere exposities ruimte bieden, doch heeft het voordeel, dat ook daar lezingen en vergaderingen kunnen worden gehouden, ontvangsten door het Gemeentebestuur kunnen plaats hebben, kortom allerlei gebeurtenissen van niet te omvangrijke aard, die het voordeel hebben het museum midden in de aandacht van het publiek te plaatsen. Daarnaast zal er echter ten spoedigste naar gestreefd moeten worden ook de overige stalgebouwen ten dienste van het Centraal Museum te verbouwen en in te richten, opdat ook belangrijkere tentoonstellingen aldaar kunnen plaats hebben, zonder afbreuk te doen aan de hoofdverzameling van het Centraal Museum. Behalve het ruimtegebrek bij het houden van deze series tentoonstellingen gedurende een groot gedeelte van het jaar, is een

tweede bezwaar, dat de werkzaamheden hiervoor zó omvangrijk zijn, dat zij maandenlang bij voortduring zoveel tijd van de directie en de ambtenaren in beslag nemen, dat het vereiste en noodzakelijke museumwerk er ernstig onder lijdt. Het is ten enenmale onmogelijk het wetenschappelijk werk naar behoren en met de nodige concentratie te verrichten. In het afgelopen jaar kwam eindelijk de uitgave van de gids en de catalogus van de costuumverzameling in het museum tot stand. Aan de bewerking van de tweede druk van de schilderijencatalogus, die sinds jaren is uitverkocht en waarvan de verschijning geen uitstel meer gedooft, kon slechts met tussenpozen worden gewerkt, terwijl door de directrice nauwelijks een begin kon worden gemaakt met het schrijven van een gids voor de stijlkamers en het poppenhuis, een publicatie, die eveneens reeds lang verschenen had moeten zijn, doch waartoe de tijd geheel ontbreekt om hieraan met ernst te werken.

De volgende tentoonstellingen werden gehouden:

Werken van Hendrik Chabot, van 10 Mei—8 Juni, geopend met een rede van prof. dr. J. G. van Gelder.

De grote zomer-tentoonstelling was gewijd aan het werk van „Vlaamse Kunstenaars aan de Leie”, onder de auspiciën der Vereniging Noord-Zuid. Het Centraal Museum had van deze tentoonstelling de „primeur”; met een avond-ontvangst op 20 Juni werd zij geopend door de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen dr. J. J. Gielen, waarbij ook de Minister van Openbaar Onderwijs van België, dr. Camille Huysmans een rede hield. Op 11 Juli hield dr. P. Minderaa een lezing in het museum voor de leden der Vereniging Noord-Zuid en verdere belangstellenden en genodigden over Karel van de Woestijne, terwijl de heer E. Langui, adviseur voor Kunstzaken aan het Ministerie van Openbaar Onderwijs te Brussel, een lezing over de Vlaamse kunstenaars van de Leie hield in het Kunsthistorisch Insti-

tuut. Op 3 Augustus werd deze tentoonstelling overgenomen door het Gemeente-museum te 's-Gravenhage.

Daarna volgde een tentoonstelling van werken van „Haagse meesters uit de 19e eeuw, Nederlands Museumbezit” van 16 Augustus t/m 28 September, waartoe vooral het Rijksmuseum en het Stedelijk Museum te Amsterdam, het Gemeente-museum te 's-Gravenhage en het Museum Kröller-Müller op de Hoge Veluwe hun medewerking verleenden. De opening geschiedde door de oud-directeur van de Dienst van Kunsten en Wetenschappen te 's-Gravenhage, dr. H. E. van Gelder.

Tot slot hield de Vereniging „Kunstliefde” van 12 October t/m 9 November een tentoonstelling van werken harer leden ter gelegenheid van het 140-jarig bestaan dezer vereniging. Ook deze expositie oogstte veel succes.

Gedurende de wintermaanden kon daarna weer de kernverzameling van het Centraal Museum volledig worden geëxposeerd.

De Volksuniversiteit te Utrecht organiseerde in het voorjaar een reeks van acht lezingen over de Kunstschaten van het Centraal Museum. Deze voordrachten werden gehouden voor het Stedelijk Museum door de directrice over de Kunstnijverheid- en Costuumverzamelingen in het Centraal Museum, door de conservator drs. K. G. Boon over de schilderkunst der Utrechtse School, voor het Aartsbisschoppelijk Museum door dr. D. Bouvy, conservator en mej. H. van den Berg, tijdelijk assistente over de kunstschaten van genoemd museum en door prof. dr. G. van Hoorn, Conservator van het Provinciaal Utrechts Genootschap, over de Nederlandse en Romeinse Oudheden in het Centraal Museum.

Behalve de hierboven genoemde bijzondere gebeurtenissen en werkzaamheden werden door de directie en de staf der ambtenaren de jaarlijks wederkerende bezigheden verricht, zoals het bijhouden der kaartsystemen, het samenstellen van lijsten voor de verzekering der nieuwe aanwinsten over het afgelopen jaar, de administratie der

bibliotheek, de verdere uitbreiding van de fotografische collectie enz., terwijl ook dit jaar de vraag naar rondleidingen zowel voor het museum als voor de tentoonstellingen zeer groot was. Aan de directrice werd, als lid van de Commissie tot Wederinrichting van het Stadhuis te Middelburg, in Mei een week extra-verlof verleend voor de inrichting van een tentoonstelling van kunstwerken, meubilair, wandtapijten, schilderijen, kunstnijverheid enz., die in het Kunstmuseum te Middelburg, gedurende de zomermaanden werd gehouden, nu deze Gemeente al hetgeen tot dusver werd geschonken en aangekocht, na de oorlog wederom in eigen beheer kon overnemen en in afwachting van de restauratie van het stadhuis in het voorlopige gemeentehuis kon onderbrengen.

De in December 1946 begonnen Debutantenconcerten vonden in dit jaar voortgang; na de zomermaanden werd een nieuwe cyclus samengesteld, wederom georganiseerd door de heer de Molenaar met het Collegium Ultrajectinum; ook dit seizoen werden de concerten uitgezonden door de K.R.O. Zij hadden plaats op 11 Januari, 15 Februari, 15 Maart, 19 April, 17 Mei, 14 Juni, 27 September, 25 October, 29 November en 20 December. Als bijzondere muzikale gebeurtenis mag vermeld worden de in een reeks van 3 concerten integrale uitvoering op clavecimbel van J. S. Bach's Wohltemperiertes Klavier door H. Brandts Buys, op 12, 13 en 14 Mei voor studenten en genodigden. Deze concerten werden gegeven in de kapel van het Aartsbisschoppelijk Museum, hetgeen de sfeer van dit muzikale genot zeer verhoogde.

Door het Gemeentebestuur werden een drietal ontvangsten in het museum aangeboden, t.w. op 11 April aan de Society for experimental biology, op 27 Mei aan deelnemers van sportclubs uit Willesden, dat de stad Utrecht heeft geadopteerd, op 15 Augustus aan een 70-tal deelnemers aan de Nederlandse Kunstweek, terwijl op 26 April de leden van de Gemeenteraad door de Burgemeester waren uitgenodigd tot een bijeenkomst in het museum, waar zowel de Burgemeester als

de directrice het woord hebben gevoerd over de belangrijkheid, de inrichting en de toekomstplannen van het museum, waarna een rondgang heeft plaatsgehad.

De Museumcommissie vergaderde in het afgelopen jaar op 28 Januari, 24 Juni en 14 November. Bij besluit van Burgemeester en Wethouders dd. 7 Februari 1947 kwam een wijziging tot stand in de samenstelling en werkwijze der commissie (verordening no. 7, 1947). In de plaats van de heer A. Waller, die Utrecht als woonplaats heeft verlaten, werd bij besluit van Burgemeester en Wethouders dd. 10 Februari prof. dr. J. G. van Gelder benoemd.

Het Utrechts Monumentenfonds hield op 31 Mei en de Vereniging Oud-Utrecht op 24 October haar jaarvergadering in het museum. Op 29 Maart vergaderde in één der zalen de Bond van Nederlandse Tuinarchitecten uit 's-Hertogenbosch met een kleine expositie van werken van prijswinnaars van een door de bond uitgeschreven prijsvraag.

Op 22 October had in het museum onder voorzitterschap van de Burgemeester de eerste vergadering plaats van het Uitvoerend Comité Jubileumjaar 1948, voor de afdeling Tentoonstellingen, waarvoor prof. dr. G. van Hoorn tot voorzitter en de directrice tot vicevoorzitster werden aangewezen.

In November werd door het Gemeentebestuur besloten een nieuwe gemeentepenning te doen vervaardigen. Hiertoe werd aan de Museumcommissie het verzoek gericht drie kunstenaars aan te wijzen voor het maken van een ontwerp, terwijl aan de directrice de verdere behandeling dezer zaak werd opgedragen. In gemeenschappelijk overleg werden uitgenodigd, uiterlijk 31 December een ontwerp onder motto in te dienen de beeldhouwers mevrouw L. E. J. van Luyn-Metz te Utrecht, Paul Grégoire te Amsterdam en Joop Hekman te Utrecht. De uitslag dezer opdrachten viel in 1948.

Aanwinsten en verliezen.

Van de nieuwe aanwinsten in 1947 verdient het volgende afzonder-

lijke vermelding. Het museum verwierf een legaat van wijlen mevrouw P. J. O. Tahsin-van Bijlevelt te Vleuten, bestaande uit 54 schilderijen. Niet alles van deze collectie is van gelijke kunstwaarde. Behalve een aantal werken van anonieme schilders uit de 17e, 18e en 19e eeuw, die van minder belang zijn, mag het museum zich nochtans gelukkig prijzen door dit legaat in bezit te zijn gekomen van een 14-tal werken uit de Utrechtse School, eveneens uit vroeger en later tijd, die voor de verzameling in elk geval van betekenis zijn en waaronder schilderijen van Willem de Heusch en Herman Saffleven de hoogtepunten vormen. Onder de niet-Utrechtse meesters zijn met name te noemen een schilderij van Claes Moeyaert met bijbelse voorstelling, terwijl bijzondere aandacht verdienen twee panelen van een altaarstuk, voorstellende de Maaltijd en het Sterfbed van de rijke man, die tot de vrij zeldzame kunst der late 16e eeuw in Nederland behoren en vermoedelijk aan de Amsterdamse schilder Lambert Sustris zijn toe te schrijven.

Met het bijeenbrengen van een kleine, instructieve verzameling Oud-Nederlandse majolica en Delfts aardewerk, waartoe in de vergadering van de Museumcommissie van 28 Januari 1947 op voorstel van de directrice werd besloten, kon in de loop van dit jaar een begin worden gemaakt. Deze verzameling is in de kleine hal bij de directiekamer in antieke porceleinkasten en vitrines geplaatst. Het Museum Boymans stond een aantal stukken blauw en polychroom Delfts af, die een welkome aanvulling vormen voor de willekeurige specimina, die het Centraal Museum reeds bezit. Aan het einde van het jaar waren ook toezeggingen gedaan door het Gemeentemuseum te 's-Gravenhage (in het begin van 1948 te ontvangen), terwijl eveneens besprekingen met het Rijksmuseum werden gevoerd, zodat een enigszins gaaf overzicht van de ontwikkeling van deze bij uitstek nationale kunstindustrie zal kunnen worden verkregen. De heer Bastert, conservator aan het Museum Boymans, stond uit eigen collectie een aantal belangrijke scherven majolica af, zonder welke het begrip

voor de ontwikkeling van het Nederlandse aardewerk niet mogelijk is. De eigen collectie blauw Delfts kon met enige goede stukken worden verrijkt door aankoop uit de boedel van wijlen mevrouw E. S. C. Gompertz-Josephus Jitta; op dezelfde wijze werd een fraaie en gevarieerde verzameling Loosdrechts porcelein verkregen, een typisch Utrechtse kunstindustrie, die nog zeer onvoldoende in het Museum was vertegenwoordigd.

In de afdeling Moderne Kunst mag in het bijzonder vermeld worden een schilderij van Charley Toorop, in 1946 door haar vervaardigd, voorstellende een Vruchtdragende Pereboom, een prachtig staal van haar krachtige, late, lumineuze stijl. Dit waardevolle stuk werd grotendeels door vrienden van de kunstenares aan het Centraal Museum geschonken, terwijl kleinere bijdragen van de Gemeente en van de afdeling Utrecht van het Nederlands Kunstverbond de verwerving mogelijk maakten.

Verliezen. In overleg met de tegenwoordige eigenaren mr. D. J. van Aalst te Amsterdam en mr. N. J. van Aalst te Rotterdam, werd het laatste gedeelte van het bruikleen aan schilderijen van wijlen mr. C. J. K. van Aalst, dat nog sinds 16 Februari 1931 deel uitmaakte van de verzamelingen van het Centraal Museum, afgestaan aan de woning van de Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht, ter versiering van de ontvangkamers in Paushuize. Dit betrof de navolgende schilderijen: Cat. der Schilderijen 1933, no. 228, A. Willelaerts, Zee- en strandgezicht; nr. 245, W. van Aelst, Vruchtenstilleven; nr. 252, N. Berchem, Terugkeer van de jacht; nr. 253, G. Berkheyde, Gezicht op Hoorn; nr. 255, A. v. Beyeren, Stilleven; nr. 266, P. Brueghel d. J., Kermis; nr. 277, W. van Diest, Zeeslag in de Sont; nr. 280, A. van Dijk (copie), Portret van Inigo Jones; nr. 283, C. Fabritius, Bezoek van Hippocrates aan Democritus te Abdera; nr. 290, J. van Goyen, Rivierlandschap; nr. 311, S. Koninek, Lezende Apostel; nr. 314, J. Lievens (copie), Portret van M. H. Tromp; nr. 344,

Nederlands Meester, eerste kwart 17e eeuw, Portret van Prins Maurits; nr. 352, Nederlands Meester omstr. 1655, Zeeslag uit de eerste Engelse oorlog; nr. 382, B. Peeters, Stormachtige zee met schepen; nr. 389, H. Pot, Koning David; nr. 394, R. Ruysch, Bloeiende planten in een park; nr. 405, A. Storck, Gezicht op een havenstad; nr. 408, C. Troost, Portret van Herman Boerhaave; nr. 410, E. van de Velde, De hinderlaag; nr. 413, A. v. d. Venne, Plundering van een dorp; nr. 426, A. v. d. Werff, De verstoting van Hagar en Ismaël; nr. 433, Zuid-Nederlandse Meester, einde 16e eeuw, Het slechten van een vesting. Bovendien werd uit dezelfde verzameling het kapitale paneel van P. Pietersz., Middenpaneel van een altaarstuk, voorstellende de Marteldood van de Hl. Petrus en Paulus, en Christus aan het meer van Tiberias, Cat. 1933, nr. 387, dat oorspronkelijk voor het Petrusaltaar in de St. Janskerk te Gouda werd vervaardigd, door het Catharijne-Gasthuis te Gouda in bruikleen overgenomen. Uit dit bruikleen blijven thans nog in het Museum Schild. Cat. 1933 nr. 108, G. v. Honthorst, Herderin met jonge duiven en Id. nr. 319, C. de Man, de Goudweger.

Ten geschenke werden ontvangen:

Voor het Historisch Museum der stad: Inv.nr. 10058, Fragment van een kan van lichtrode geglazuurde aarde met één oor, 17e eeuw, van J. M. Teeken te Utrecht; Inv.nr. 10079, Kan van lichtrode, geglazuurde aarde met twee oren, 17e eeuw, van W. Steisinga te Utrecht; Inv.nr. 10071, Pijpekop met opschrift: Hulde aan het Oranjehuis, 1813—17 Nov. 1863, Leve Neerlands Vorsten, 1863, van W. Versteeg te Utrecht; Inv.nr. 10080, Nieuwjaars heil- en zegenwens aan Burge-meester enz. van Utrecht, door de askarlieden te Utrecht in dichtvorm, 1854, van het Gemeente-archief te Zutphen.

Voor de afdeling Kunst:

Schilderijen: Inv. 9981, Wally Moes, Interieur met spelende kinderen, 1885, van Mej. S. Spakler te Amsterdam; Inv.nr. 10075, Charley

Toorop, Vruchtdragende pereboom, 1946, van vrienden van Charley Toorop, van de afd. Utrecht van het Ned. Kunstverbond en met een bijdrage van de Gemeente Utrecht.

Meubelen: Inv.nr. 9974, Damesschrijfbureautje van palissanderhout, omstr. 1840, van ir. F. E. D. Enschede te Utrecht; Inv.nr. 10001 en 10002, Tweemaal twee gebeeldhouwde vergulde lijsten met familie-wapen van Martens, oorspr. voor familieportretten, thans voor spiegels, begin en tweede kwart 18e eeuw.

Ceramiek: Inv.nr. 10081 t/m 10084, blauwe vaas met gekleurde vissen, 1905, zittend aapje op voetstuk, 1915, twee glazen bakjes donkerpaars — en glazen vaasje, iriserend beschilderd, omstr. 1920, ontworpen en vervaardigd door Chris Lanooy, van de heer G. Ribbius Peletier te Utrecht.

Costuums: Inv.nr. 9995, Zwarte strohoed, 1924, van Mevrouw Hamburger te Utrecht; Inv.nr. 10003, twee paar lange witte suède handschoenen, omstr. 1910, van Jonkvrouwe dr. C. H. de Jonge te Utrecht; Inv.nr. 10066, Reformjapon van lichtblauwe zijde met passement van groene kralen, 1912, van Mevrouw J. L. Redeke-Hoek te Utrecht; Inv.nr. 10070, Beschilderde waaier van parelmoer en bladgoud, einde 18e eeuw, van mej. C. A. B. van Herwerden te Utrecht.

Varia: Inv.nr. 9970 en 9971, glazen kroontje van een poppen-ameublement en dito ameublement bestaande uit canapé, stoel, stoof, spiegelkast, toilettafel, rond tafelhaardstel en hertje op voetstuk, alles van wit been, 19e eeuw, van dr. A. J. Pannekoek te Haarlem.

Legaat van Mevrouw P. J. O. Tahsin-van Bijleveld te Vleuten:

Schilderijen: Meesters der Utrechtse School: Inv.nr. 10005, G. v. d. Puyt, Mansportret; Inv.nr. 10010, School Poelenburg, Venus en satyr in een landschap; Inv.nr. 10026, H. Saftleven, Berglandschap met rivier; Inv.nr. 10036, C. van Swanenburgh, Italiaans bergland-

schap met kudde; Inv.nr. 10038 en 10039, Theod. de Reuver, Maan-landschap en Dorpsgezicht; Inv.nr. 10037 en 10040, J. J. I. van Straaten, Koeiekop en Dode haas met jachthond; Inv.nr. 10041, W. v. d. Wall, Jongen met roodbonte stier; Inv.nr. 10043, Toeschr. J. Kobell, Melkmeid met koeien in een weide; Inv.nr. 10046, J. van Hasselt, Feestmaal van Esther en Ahasverus; Inv.nr. 10047, Toeschr. R. Savery, Appelschimmel; Inv.nr. 10056, W. de Heusch, Italiaans landschap met stenen brug; Inv.nr. 10057, A. Grolman, Gezicht op de ruïne v. h. kasteel de Haar te Haarzuilen.

Niet-Utrechtse Meesters: Inv.nr. 10004, C. Roepel, Vruchtenstillen; Inv.nr. 10006, C. C. Moeyaert, Bijbels tafereel; Inv.nr. 10007, Toegeschr. Lambert Sustris, Twee panelen met de Maaltijd en het Sterfbed van de rijke man; Inv.nr. 10009, S. v. Beest, Naaiende vrouw in een interieur; Inv.nr. 10014, Manier van P. Potter, Vechtende koeien in een weiland; Inv.nr. 10019, W. Jorissen, Vrouw een koe melkend in een stal; Inv.nr. 10021 t/m 10024 en 10027, Genre F. van Mieris, Krijgsman, Jongen met medaillon met het hoofd van Christus, Vrouwenportret, Drinker, Man met oosterse muts; Inv.nr. 10028, W. Hoek, Gezicht op de Merwede of op Den Briel; Inv.nr. 10033, Manier van v. Ulft, Romeins tafereel; Inv.nr. 10044, Toegeschr. Vroom, Gezicht op het strand te Scheveningen; Inv.nr. 10048, Navolging P. Quast, Vioolspeler met zingende vrouw; Inv.nr. 10049 en 10050, Navolging Jan Brueghel, Groenteverkoopster, zittend a. e. landweg en Visafslag bij een rivier; Inv.nr. 10055, H. Verschuring, Jongen met twee paarden bij een voederbak.

Nederlandse Meesters der 17e—19e eeuw: Inv.nr. 10008, Boerenhuizen a.e. landweg; Inv. nr. 10011, Boerenhuis a.e. landweg; Inv.nr. 10012, Stilleven met vruchten; Inv.nr. 10013, Heilige Familie; Inv.nr. 10015, Boer staande a. h. hek v. e. weide; Inv.nr. 10016, Melkvrouw in een weide met gezicht op Utrecht; Inv.nr. 10017, Vrouw die een eend plukt; Inv.nr. 10018, Torenruïne a. h. water; Inv.nr. 10020, Boslandschap met ruiter; Inv.nr. 10025, Twee nonnen in een klooster;

Inv.nr. 10029, Jonge jager in Romeins costuum met hond; Inv.nr. 10030, Portret van Lucas Poppel; Inv.nr. 10032, Landschap met herder; Inv.nr. 10034, Geleerde i. e. studeervertrek; Inv.nr. 10035, Koeiendrijver met losbrekende stier; Inv.nr. 10042, Heilige Maagd met Christuskind; Inv.nr. 10045, Panter in een bos; Inv.nr. 10051, Slagerij met vrouw a. h. slachtblok; Inv.nr. 10053 en 10054, Landschap met herder en kudde en Landschap met ruiter en zittende vrouw; Inv.nr. 10052, Vlaams Meester, De Kruisiging; Inv.nr. 10031, Italiaans Meester, De Kruisiging.

Aangekocht uit het Museumfonds werden:

Voor het Historisch Museum der stad:

Schilderijen en prenten: Inv.nr. 10074, J. v. Ingen, Gevel a. d. Vismarkt, potloodtekening en aquarel omstr. 1880; Inv.nr. 10078, P. v. d. Weyer, Panorama van Utrecht, litho in kleuren, omstr. 1850.

Munten en penningen: Inv.nr. 9982, zilveren penning voor J. v. Westrenen en J. C. Mamuchet v. Houdringen, 1705; Inv.nr. 10068, J. v. Goor, Bronzen penning voor A. Paling en J. E. Christiaanse, 1922; Inv.nr. 9983, zilveren plaquette voor A. M. v. Schurman, begin 19e eeuw; Inv.nr. 9990, J. C. Wienecke, Zilveren penning voor de geboorte van Prinses Juliana, 1909; Inv.nr. 9991 en 9992, Idem, zilveren en bronzen plaquette voor Regeringsbeleid v. H. M. Koningin Wilhelmina, 1914—1919; Inv.nr. 9984, zilveren dubbele groot v. Bisschop Frederik van Blankenheim (gest. 1423); Inv.nr. 9985, zilveren dubbele stuiver, (tondeldoos) v. Bisschop David van Bourgondië (gest. 1496); Inv.nr. 9986, zilveren rijksdaalder, 1790; Inv.nr. 9987, gouden stuiver, proefslag, 1780; Inv.nr. 9988, gouden duit, proefslag, 1750; Inv.nr. 9989, halve gouden duit, proefslag, 1752; Inv.nr. 10067, C. J. v. d. Hoef, bronzen penning 59e lustrum Utr. Hoge School, feestspel Cortez, 1931; Inv.nr. 10069, zilveren draagteken Utr. Studentenver. „Hugo Grotius”, 19e eeuw.

Diversen: Inv.nr. 10065, Haardsteen met twee toegewende hoofden

in profiel, midden 16e eeuw; Inv.nr. 10089, Twee fragmenten van beschilderd kamerbehangsel met bloem- en vruchtentakken, omstr. 1730, vermoedelijk afkomstig v. h. Huis Cronenburg a. d. Vecht; Inv.nr. 10090, Vier fragmenten van beschilderd kamerbehangsel met Chinoiserieën op goudgele, blauwgestreepte grond, midden 18e eeuw, herkomst als vorig nummer.

Voor de Afd. Kunst:

Schilderijen, tekeningen enz.: Inv.nr. 9993, Willem van Honthorst, Twee pendant-portretten, borstbeelden in ovale cartouche, 1634; Inv.nr. 10062, 10063, 10064, Joost van Atteveld, Drie portretten, tekeningen op perkament, borstbeelden in cartouche, voorstellende Johannes de Bie, Joannes Schade van Westrum en Willem Schade van Westrum, midden 17e eeuw; Inv.nr. 10072, H. Saftleven, tekening, Berglandschap i.d. vorm v.e. liggende manskop, midden 17e eeuw; Inv.nr. 10073, J. D. de Heem, Vruchtenfestoen, omstr. 1670; Inv.nr. 10088, C. v. Geelen, Landschap met grafmonument v. Cornelia E. Meulman-van Sorgen, 1803; Inv.nr. 10134b, B. J. Blommers, Gezicht op Katwijk, omstr. 1900; Inv.nr. 10075, Charley Toorop, Vruchtdragende Pereboom (zie ook onder *Geschenken*); Inv.nr. 10086, M. de Klerk, Portret van dr. J. Mendes da Costa, tekening, 1919; Inv.nr. 10085, H. van Dokkum, Bomen in de sneeuw, ets, 1947.

Beeldhouwwerk: Inv.nr. 9994, Renée Sintenis, Zelfportret, terracotta, 1923.

Meubilair: Inv.nr. 9999, Mahoniehouten rond tafeltje voor wolwinden, omstr. 1850; Inv.nr. 10000, Vier verguld ijzeren wandluchters voor kaarsen, omstr. 1800; Inv.nr. 10087, Eikenhouten ameublement, bestaande uit een bank, twee fauteuils, vier stoelen, tafel, bloementafel en spiegel, ontwerp Klaarhamer, uitvoering Rietveld, 1915.

Ceramiek: Inv.nr. 10114, 10115, 10116, Bloempot en theebusje van blauw, kan van wit Delfts aardewerk, 17/18e eeuw; Inv.nr. 10118, 10119, kom en bord van Haags porcelein, einde 18e eeuw; Inv.nr. 10120, kopje en schoteltje van Weesper porcelein, einde 18e eeuw;

Inv.nr. 10121 t/m 10134a, een collectie Loosdrechts- en Amstelporcelain, bestaande uit kopjes en schoteltjes, twee pattipans, melkkan, suikerpot met deksel, thee- en koffieservies -24 stuks-, soepterrine, vijf grote borden, twee slabakken, twee haringbordjes, twee botervlootjes met deksels en losse schoteltjes, bowllepel, twee pijpesleetjes, vier bonbonschaaltjes, twee fruitschalen, alles 1771—1782.

Zilver: Inv.nr. 10117, Zilveren visschep met Utrechtse keur, omstr. 1730.

Met de verzamelingen werden verenigd:

Voor het Historisch Museum der stad, overgedragen door het Stadhuis: Inv.nr. 10076, Koperen lakstempel met het gekroonde stadswapen, 19e eeuw; Inv.nr. 10077, Verzilverde penning, uitgereikt aan deelnemers der „Licht- en Feestweek, 10—17 Sept. 1930”, tijdens de 23e Jaarbeurs, met tweede exemplaar in brons.

In bruikleen aan het museum ontvangen werden:

Schilderijen: Inv.nr. 9969, J. Steen, De alchimist, van hr. en mevr. Waller-Pierson te Lunteren; Inv.nr. 9980, H. Chabot, De broden, van hr. L. C. Vermeer te Waalwijk; Inv.nr. 10061, Wally Moes, Portret van D. de Lange, van dr. D. de Lange te Utrecht.

Meubelen: Inv.nr. 9972 en 9973, Een grote en een kleine mahoniehouten porceleinkast, einde 18e eeuw, van jhr. M. Hooft van Vreeland te Parijs; Inv.nr. 9975 t/m 9979 en 9998, satijnhouten ovale tafel met lakpaneel, omstr. 1800, satijnhouten penantkastje met lakpaneel omstr. 1800, salonomieublement bestaande uit canapé, twee fauteuils, zes stoelen en haardbankje, van grijsgelakt hout met imitatiegobelin bekleed, 2 stoelen einde 18e eeuw, de rest omstr. 1870 evenals de bekleding; tweedeurskastje met lofwerk en groene gordijnen, omstr. 1850; eikenhouten eettafel met extra-plank, omstr. 1890; Deventer tapijt met donkerblauw en bronsgeel patroon, einde 19e eeuw, alles van ir. F. E. D. Enschede te Utrecht.

Ceramiek: Inv. 10091 t/m 10098, Polychroom Delfts aardewerk,

bestaande uit: een vaas (zonder deksel) merk PAK, vaas met deksel, botervlootje, appel, peer, kommetje merk AJK, bordje, merk PAK, twee bliksembordjes, merk LVE en de Paeuw; Inv.nr. 10099 t/m 10107, Blauw Delfts aardewerk, bestaande uit: Vaas met deksel, merk Roos, twee kalebasvormige vaasjes, merk PAK, theebusje met zilveren deksel, merk HSR, bord, merk de Paeuw, suikerstrooier met deksel, merk LVE, vaas, merk IVH, 1729, schotel, merk de Claeuw, bordje, merk AJK, drie bordjes, merk PAK; Inv.nr. 10113a t/m h, acht scherven Nederlandse majolica, alles van het Museum Boymans te Rotterdam; Inv.nr. 10108 t/m 10112, Nederlandse Majolica, bestaande uit een bordje, altaarvaasje, twee witte zalfpotjes, tegel met foglie-ornament en scherf met blauw fond, alles van de Heer N. Bastert te Rotterdam.

Costuums: Inv.nr. 9996 en 9997, Avondjapon van lavendelblauw velours chiffon met zilverborduursel en dito van zalmkleurige velours chiffon met zilvergarnering, 1925 en 1927, van mevr. C. de Vogel-van Eibergen Santhagens te 's-Gravenhage.

In bruikleen van het museum gegeven werden:

Aan de Commissaris der Koningin in de Provincie Utrecht ter versiering van de ontvangkamers in Paushuize: Inv.nr. 9215, Zaanse hangklok op ebbenhouten console met vier gewichten, 17e eeuw; het hier achter vermelde blauw Chinees porcelein, 18e en 19e eeuw: Cat. 1904, nr. 530 (Legaat Grothe): 160, Stel van drie vazen met deksel en twee bekers; 5, zes borden; 21, 22, 23, drie kleine bordjes; 159, theepot; 32, 33, twee diepe kleine bordjes; 101, zes kopjes en schoteltjes; 106, 107, vier kopjes en twee schoteltjes; 111a, een zeer klein kopje en schoteltje; 58, 59, zes borden; 108, 109, vier kopjes en zes schoteltjes; 103, zes kopjes en schoteltjes; 53, kleine kom; voorts Inv.nr. 9184, dertien kopjes en elf schoteltjes; 9175, twee vierkante theebussen met deksel; 8205c, vier borden met à jour rand; 8205d een diep bord met à jour rand; 8205e, vier kleine bordjes

met à jour rand; 8205f, vier kopjes met à jour rand; 8205h, kleine kom met à jour rand; 8602, kleine theebus met zilveren deksel en vier ijzeren standaardjes voor het etaleren.

Aan het Stadhuis der Gemeente Utrecht: de navolgende schilderijen en meubelen: Cat. 1933, nr 48, J. v. Bijlert, Heraclitus en Democritus; nr. 442, G. J. v. d. Sande Bakhuyzen, Bloemen- en vruchtenstilleven; nr. 480, J. H. L. Meyer, Zeegezicht; nr. 493, M. W. v. d. Valk, Riviergezicht; Inv.nr. 7648, H. van Oosterzee, Maansikkel op de Maarnse hoogte; Inv.nr. 8154, J. D. Hendriksz, Muurhuizen te Amersfoort, overgebracht van het Gemeentelijk Huisvestingsbureau; Inv.nr. 8338, H. Reuchlin-Lucardie, Landschap bij de Hollandsche Rading; Inv.nr. 7663, Eikenhouten tweedeurse kast met jaartal 1648, namaak; Inv.nr. 8174, palissanderhouten tweedeurse kussenkast, einde 17e eeuw.

Aan het Gem. Huisvestingsbureau: het navolgende schilderij: Cat. 1933 nr. 50, J. v. Bijlert, De terugkomst van de jacht.

Aan de Geneeskundige en Gezondheidsdienst: de navolgende schilderijen: Cat. 1933, nr. 63, A. v. Cuylenburch, Diana met haar nymphen door Actaeon overvallen; nr. 250, P. B. v. d. Beeck, De gortteller; Inv.nr. 9575, Abr. Bloemaert, De zaaier van het onkruid onder de tarwe.

Aan het Hoofdbureau van Politie de navolgende schilderijen en beeldhouwwerken: Cat. 1933, nr. 312, G. de Lairese, Apollo en Daphne; Inv.nr. 8201, Aquarel met de voorstelling van het dorpje Eemnes-buiten (in vergulde lijst), einde 18e eeuw; Inv.nr. 10045, Nederlands Meester, 17e eeuw, Panter in een bos; Inv.nr. 10053, Nederlands Meester, tweede helft 18e eeuw, Heuvelandschap met herder en kudde; Inv.nr. 10054, Nederlands Meester, tweede helft 18e eeuw, Heuvelandschap met ruiter en zittende vrouw; Cat. 1904, nr. 366, Reliëf van gebakken aarde, voorstellende de smidse van Vulcanus, in zwart houten lijst, 17/18e eeuw.

Aan het bureau van de Gemeenteontvanger de navolgende schilderijen en meubelen: Cat. 1933, nr. 454, A. v. Everdingen, Weidelandschap;

Inv.nr. 9394, J. Poortenaar, Viaductbouw te Amsterdam, ets in lijst;
Inv.nr. 8173, Eikenhouten vierdeurse kast met ebbenhouten kolommen midden 17e eeuw.

Aan de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Utrecht de navolgende schilderijen: Cat. 1933, nr. 15, Abr. Bloemaert, Latona en de Lycische boeren; nr. 72, J. G. Droochsloot, De Bruiloftsgast zonder bruiloftskleed; nr. 84, J. Gillig, Stilleven met dode vissen; nr. 100, G. Hoet, de Grootmoedigheid van Scipio; nr. 301, J. v. Huchtenburg, Ruitergevecht; nr. 421, E. Vonck, Vogelstilleven; nr. 440, A. Achenbach, Rotslandschap in Noorwegen; nr. 470, V. Leclaire, Bloemenstilleven; nr. 500, F. F. G. B. Ziem, Gezicht op een kade te Venetië; Cat. van het Hist. Museum der Stad Utrecht, 1928, nr. 11, Voorstelling van de huisvesting in de St. Geertruidskerk te Utrecht tijdens de watersnood in 1855.

Aan het Museum van het Provinciaal Utrechts Genootschap te Utrecht: Inv.nr. 8783, een ijzeren zwaard, 9e eeuw, gevonden i. d. grond bij de Ned. Kininefabriek te Maarssen.

Aan het Universiteitshuis te Utrecht: de navolgende kunstnijverheidsvoorwerpen: Cat. van het Historisch Museum der stad Utrecht 1928, nr. 3665, 3670, 3674, 3675, 3679, vier vazen en één schotel, aardewerk der fabriek St. Lucas te Utrecht; Cat. 1904, nr. 532^{7*}, en 533^{9*}, twee vazen aardewerk, W. Brouwer te Leiderdorp. Voorts een rood en blauw bakje, een witte kom en een geelgroene schaal, aardewerk W. Brouwer, aanwinsten 1923 zonder nummer; Inv.nr. 6156 Suikerpot van een theestel door Hobbel; Inv.nr. 8683, Bloempot, aardewerk Gouda; Inv.nr. 9268, wit pulletje met blauw rankendecor, fabriek Rozenburg, Den Haag.

Uit bruikleen aan het museum teruggenomen werden:

Door jhr. H. J. P. en Ch. Hooft Graafland te Utrecht de navolgende schilderijen: Inv.nr. 9891, J. Weenix en J. de Baen, Portretten van G. Valckenier en Jacoba Ranst; nr. 9892, Nederlands Meester, einde 17e eeuw, Portret van Mej. Hooft.

Door Lt. N. van Bredehoff de Vicq te 's-Gravenhage de navolgende schilderijen en tekeningen: Inv.nr. 7431, A. Storck, Zeegezicht; nr. 7432, A. Storck, Havengezicht; nr. 7433, C. Pronck, Het huis te Oosthuizen, voorzijde (aquarel); nr. 7434, C. Pronck, Het huis te Oosthuizen, achterzijde (aquarel); nr. 7453, Demarteau, Jonge vrouw (gravure); nr. 7417, J. Weenix, Portret van Petronella de Vicq.

Door Lt. N. van Bredehoff de Vicq en Mevrouw H. Huitema-van Bredehoff de Vicq: Inv.nr. 7465, elk drie tabakspotten van Delfts aardewerk met koperen deksels.

Door Mevrouw H. Huitema-Van Bredehoff de Vicq te Hulshorst de navolgende schilderijen en meubelen: Inv.nr. 7416, G. ter Borch, Kinderportret; nr. 7421, J. van Ravesteyn, Mansportret: nr. 7461, Mahoniehouten klaptafel, 19e eeuw; nr. 7464, Eikenhouten bankje met snijwerk, 17e eeuw; nr 7465a, Wortelnotenhouten damesschrijfbureautje, 18e eeuw; nr. 7470, Palisanderhouten kast, 17e eeuw.

Door de Heer F. W. van der Haer te Amsterdam: Cat. 1904, nr. 530²⁶ ×, een vijf-delig stel grote vazen blauw Chinees porcelein met anjerpatroon (drie vazen met deksels en twee bekers), 18de eeuw.

Uit bruikleen van het museum terugontvangen werden:

Van het Aartsbisschoppelijk Museum te Utrecht: Cat. van het Historisch Museum der stad Utrecht, 1928, nr. 579, Albasten reliëf met de voorstelling van de Aanbidding van de Herders, afkomstig uit het Wittevrouwenklooster te Utrecht.

Van het Stadhuis: Inv.nr. 8173, een eikenhouten vierdeurse kast met ebbenhouten kolommen (uitgeleend aan bureau Gem.ontvanger).

Van het Hoofdbureau van Politie: Cat. van het Historisch Museum der stad Utrecht 1928, nr. 399, Eikenhouten reliëf met de voorstelling van Suzanna en de beide grijsaards.

Uitgeleend aan tentoonstellingen en wederom terugontvangen werden:

Van 20 Jan.—6 Febr. aan de *Firma Wisbrun en Liffmann te*

Rotterdam ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan der firma, voor etalage de navolgende costuums: Inv.nr. 8211, Kinderstrohoed met blauw lint, 1880; nr. 2812, blauwe kinderjurk, 1880; nr. 8335, witte tulen japon met boterbloemen, 1885; nr. 8588, witte cape met bont afgezet, 1880; nr. 8589, beige laken cape, 1895; nr. 8943, donker blauw en wit gestreepte linnen japon, 1885; nr. 8944, crème gebloemde mousseline japon, 1885.

Van 1 Mei—9 Juni aan de *Kunstzaal Franken te Utrecht* ter gelegenheid van een tentoonstelling van werken van Jan van Herwijnen: Inv.nr. 7893, J. C. Altorf, Papegaai, brons.

Van 24 Juli—15 Sept. aan het *Frans Hals-Museum te Haarlem* ter gelegenheid van de tentoonstelling „In de Bloemhof der Schilderkunst” de navolgende schilderijen: Cat. 1933, nr. 30, Abraham Boschaert, Bloemenstilleven; nr. 163, R. Saverij, Bloemenstilleven.

Van 1 Sept.—19 Sept. aan de *Kon. Ned. Jaarbeurs* ten behoeve van de conferentiezaal der buitenlandse bezoekers: Cat. van het Hist. Museum der stad Utrecht, 1928, nr. 285, Panorama van de stad Utrecht uit het Noordwesten gezien omstr. 1660; Inv. nr. 10028, W. Hoek, Riviergezicht met twee schepen; Inv.nr. 10044, H. Vroom, Strandgezicht met stadssilhouet, begin 17e eeuw.

Van 20 Nov. '47—2 Febr. '48 aan het *Universiteitshuis te Utrecht* de navolgende schilderijen en beeldhouwwerken: Inv.nr. 7856, J. Raedecker, Vrouwenportret; nr. 7908, E. Adriani-Hovy, Boekenstilleven; nr. 7911, W. van Leusden, Portret van Mevr. van Leusden; nr. 8238, T. van Ham, Lucasbolwerk; nr. 8475, T. van Ham, Landschap bij Doorn; nr. 8836, D. Ket, Stilleven met viool; nr. 8847, D. Ket, Portret van Mej. N. S. en Zelfportret; nr. 9298, S. Bisschop-Robertson, Kerk te Katwijk; nr. 9496, W. van Konijnenburg, De Herder; nr. 9863, O. van Rees, Zelfportret in atelier; nr. 9864, E. Adriani-Hovy, Oosterkade te Utrecht; nr. 6576, J. Raedecker, Meisjesfiguur (zandsteen).

Bewaargeving.

In het afgelopen jaar werden wederom door enkele particulieren de door hen in bewaring gegeven kunstvoorwerpen geheel of gedeeltelijk teruggehaald, doch wegens plaatsgebrek in eigen woning blijft deze bewaargeving voortduren. Het aantal bedroeg aan het einde van het jaar nog 10.

Bibliotheek.

De kunsthistorische handbibliotheek boekte de volgende aanwinsten naast het gebruikelijk aantal overdrukken, jaarverslagen en catalogi van elders gehouden tentoonstellingen:

Door schenking: Dr. R. E. J. Weber, Nederlandse postuniformen, 1947, v. d. schrijver; De geschiedenis van het graanmalen, 1947, v. d. Korenschoof te Utrecht; Royal Netherlands Industries Fair (11—20 Maart 1947), waarin een artikel over het Centraal Museum, v. d. Kon. Ned. Jaarbeurs; dr. D. van Wijngaarden, Oudheidkundige Mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden, v. d. schrijver; Cat. v. h. Museurussen Nacional de Arte Antiga, Azulejos, Lissabon, v. h. Museum te Lissabon; Idem, O Apostolado de Zurbaran, v. h. Museum te Lissabon; Painting and Drawings on the backs of National Gallery Pictures, London, 1946, van de National Gallery, Londen; Gedenkboek van de Firma Wijers (150-jarig bestaan), door O. van Tussenbroek, 1947, v. d. firma Wijers; The Wartime Storage in Wales of Pictures from the National Gallery, London, door M. Davies en J. Rawlins, v. d. National Gallery, London; The Museum of Modern Art, New York, van mr. Roggeveen te New York; J. Laver, Victoria and Albert Museum, Costume Illustration, The Nineteenth Century, v. h. Victoria and Albert Museum te London; Lustrumjaarboek v. Unitas Studiosorum Rheno-Trajectina, 1947, v. d. Jaarboek-commissie; M. Davies, Leonardo da Vinci, The virgin of the rocks in the Nat. Gallery, v. d. Nat. Gallery, London; Nederlands Magazijn ter verspreiding van Algemeene en Nuttige Kundigheden,

1838, v. C. D. Lopes de Leao Laguna te Amsterdam; dr. D. P. R. A. Bouvy, Middeleeuwse Beeldhouwkunst i. d. Noordelijke Nederlanden (diss.) v. d. Schrijver;

Door aankoop: P. Haesaerts, l'Ecole de Laethem St. Martin, 1945; L. J. van Dijk, Nederlandse Staatsalmanak, 1947; M. J. Friedländer, Von Kunst und Kennerschaft, 1947; D. A. Klomp, In en om de Bergense School, 1947; J. Philippe, La peinture liégeoise au 17me siècle, 1945, (in ruil voor foto's); in de Palet-serie de volgende delen: mr. M. J. Schretlen, Dirck Bouts; K. G. Boon, Gerard David; dr. B. Knipping O.F.M., Pieter Brueghel de Oude; L. C. J. Frericks, Antonio Moro; dra. P. Clarijs, Anton van Dijck; prof. dr. Fr. van Thienen, Pieter de Hoogh; K. E. Schuurman, Carel Fabritius; H. Luns, Frans Hals; J. Knoef, Cornelis Troost; H. G. Baard, Anton Mauve; mr. F. M. Hennus, B. Jongkind; dr. H. E. van Gelder, Jozef Israëls; A. M. Hammacher, Floris Verster; mr. M. F. Hennus, Marius Bauer; dr. J. B. Knipping O.F.M., Jan Toorop. Voorts: A. M. Hammacher, Amsterdamse Impressionisten en hun kring, 1941; Maria Penkala, European porcelain, 1947; R. W. Symonds, Veneered Walnut Furniture, 1946; Ton Koot, Rembrandt's Nachtwacht in nieuwen luister, 1947; mr. H. F. W. Jeltens, Gerard Bilders; dr. A. W. Bijvanck, Nederland in den Romeinschen tijd, 1945; Nederlandsch Kunst-historisch Jaarboek, 1947; A. M. Hammacher, Eduard Karsen en zijn vader Kaspar, 1947; P. A. Scheen, Honderd jaren Nederlandse schilder- en tekenkunst, de Romantiek met voor- en natijd 1750—1850, 1946; Jonkvr. dr. C. H. de Jonge, Oud-Nederlandsche Majolica en Delftsch aardewerk, 1947; dr. R. van Luttervelt, Schilders van het stilleven, in serie Kunst van Nederland, 1947; dr. H. E. van Gelder, Honderd jaar Haagse Schilderkunst, 1947; Jan Engelman, Een naald vol dromen, beschouwingen over de wandkleden van Ernée 't Hooft, 1947; J. Knoef, Van Romantiek tot Realisme, 1947; dr. G. J. Hoogewerff, De Noord-Nederlandsche Schilderkunst, dl. V, 1947; mr. A. Staring, Fransche kunstenaars en hun Hollandsche

modellen, 1947; Kan. B. Lemaire, Beknopte geschiedenis van de meubelkunst.

Ten slotte kon ook het standaardwerk van dr. Hofstede de Groot, Beschreibendes und Kritisches Verzeichnis der Werke der hervorragendsten holländischen Maler des 17ten Jahrhunderts, dat in 1946 in bruikleen werd verkregen, door aankoop in eigendom worden verworven.

In ruil voor een aantal foto's van Utrechtse kunstwerken werden de volgende catalogi toegezonden van tentoonstellingen: Les primitifs flamands, 1947, in de Orangerie te Parijs; Meesterwerken der musea van Wenen, 1947, in het Paleis van Schone Kunsten te Brussel; Franse wandtapijten, 1947, in het Paleis van Schone Kunsten te Brussel.

Abonnementen: Oud-Holland; Apollo; Phoenix; Kroniek van Kunst en Cultuur; Historia; Ambacht; Maandblad voor beeldende kunsten; tot April verscheen het Oudheidkundig Jaarboek, dat daarna werd voortgezet als „Bulletin van de Nederl. Oudheidkundige Bond" (waarin opgenomen het Verenigingsnieuws van „De Museumdag"); die Constghesellen (dit abonnement werd 12 Juni opgezegd); Pallas, International Art and Archeology News Bulletin; The Art Bulletin; College Art Journal; terwijl regelmatig werd ontvangen „Bulletin of the museum of fine arts" te Boston.

Bezoek.

Het aantal bezoekers van het museum en de tentoonstellingen bedroeg in 1947, 21.647 (v.j. 34.419), verdeeld als volgt:

Museum:

4.771 (v.j. 3.879) bezoekers van f 0,20; 820 (v.j. 1.061) van f 0,10; 5.980 kosteloos (v.j. 5.929); 154 met schoolkaarten (v.j. 47).

Tentoonstellingen:

„Hendrik Chabot" totaal aantal bezoekers 795, waarvan 224 van f 0,40, 534 van f 0,25, 37 van f 0,10; „Vlaamse Kunstenaars van de Leie" totaal aantal bezoekers 3.342, waarvan 1.523 van f 0,50,

1.531 van f 0,35, 228 van f 0,25, 60 kosteloos: „Haagse Meesters uit de 19e eeuw” totaal aantal bezoekers 3.442, waarvan 1.329 van f 0,40, 2.113 van f 0,25; Jubileumtentoonstelling van het Genootschap „Kunstliefde”, totaal aantal bezoekers 2.343, waarvan 788 van f 0,25, 1.555 van f 0,10. Voorts werden verkocht 4 (v.j. 7) jaarkaarten, 905 (v.j. 285) schoolkaarten, terwijl er 4 (v.j. 33) vergunningen voor tekenen en copiëren werden uitgereikt.

Van de catalogus van het Historisch Museum werden verkocht 16 (v.j. 14), van de Wegwijzer door het Museum 803 (v.j. 596), van de Gids en Catalogus „De Costuumverzameling in het Centraal Museum” (verschenen in Oct. 1947) 8, van de fotomap, idem 9, van de catalogus van de tentoonstelling „Vroegmiddeleeuwse Kunst” in 1939 ter gelegenheid van de Willibrordherdenking 2, van de catalogus der Chabot-tentoonstelling 339, van de catalogus der tentoonstelling „Vlaamse kunstenaars van de Leie” 1.076, van de catalogus der tentoonstelling „Haagse Meesters uit de 19e eeuw” 951, van de catalogus der Jubileumtentoonstelling van „Kunstliefde” 324 à f 0,50 en 572 à f 0,25 exemplaren.

Verkoop museumuitgaven.

Voorts werden verkocht 249 fotobriefkaarten (v.j. 374); fotobriefkaarten Utrechtse schip 128 (v.j. 98); series briefkaarten 31 (v.j. 35); fotobriefkaarten museumtuin 5 (v.j. 21); 57 foto's à f 1,75; 95 à f 1,50; 120 à f 1,—; 3 à f 0,75; 5 à f 0,60; 13 à f 0,50; terwijl op speciale bestelling gemaakt werden 7 opnamen à f 5,—; 21 à f 4,— en 14 à f 2,50.

De Directrice van het Centraal Museum,

Jonkvrouwe dr. C. H. DE JONGE.

